

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2015

769/2015

Valtioneuvoston asetus ammattitautiluettelosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, säädetään työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 27 §:n nojalla:

1 §

Ammattitautiluettelo

Tämän asetuksen liitteessä yksilöidään työtaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 27 §:ssä tarkoitetut fysikaaliset, kemialliset ja biologiset tekijät sekä luetellaan sairaudet, joilla katsotaan olevan todennäköinen syy-yhteys mainittuihin tekijöihin.

2 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Helsingissä 11 päivänä kesäkuuta 2015

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä

Hallitussihteeri Tiina Muinonen

AMMATTITAUTILUETTELO

Edellä 1 §:ssä tarkoitettuja sairauksia sekä fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä ovat:

Fysikaaliset tekijät

1. Puristus

Tyypilliset sairauden muodot

Jatkuvan ja tavan takaa toistuvan tai poikkeuksellisen puristuksen aiheuttama polvilumpon limapussin tulehdus.

2. Tärinä

Tyypilliset sairauden muodot

Valkosormisuusoireyhtymä; yläraajan monihermovaurio.

3. Melu

Tyypilliset sairauden muodot

Sisäkorvatyypinen kuulonalenema.

4. Ylipaine

Tyypilliset sairauden muodot

Paineen vaihtelun suoranaiset vaikutukset kuten nenän sivuonteloiden verenvuodot ja tärykalvon repeämät; paineen epäsuorat vaikutukset kuten tyypihumala ja sukeltajantauti; pitkäaikaisvaikutuksena suurten nivelten aseptiset luunekroosit.

5. Ionisoiva säteily

Tyypilliset sairauden muodot

Luuydinvaurio; linssisamentumat; ihomuutokset (ihottuma, haavaumat, arvet, ihosyöpä).

6. Infrapunasäteily

Tyypilliset sairauden muodot

Linssisamentumat, esimerkiksi lasinpuhaltajan kaihi; ihomuutokset (sidekudosmuutokset, teleangiektasiat).

7. Ultraviolettisäteily

Tyypilliset sairauden muodot

Silmän side- ja sarveiskalvon tulehdus; ihomuutokset (valoihottuma, valokosketusihottuma).

8. Toistuva poikkeava lämpökuormitus

Tyypilliset sairauden muodot

Hermoston lämmönsäätelyjärjestelmän pysyvä häiriintyminen.

Kemialliset tekijät

1. Arseeni ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillinen arseenimyrkytys (ruoansulatus-, hengityselimistö- ja hermosto-oireet); pitkäaikaisvaikutuksina hengitysteiden limakalvo-oireet, silmien sidekalvojen ärsytysoireet, ihomuutokset kuten krooninen ihottuma, ihon pigmentaatio, hyperkeratoosi, ihosyöpä; keuhkosyöpä; ääreishermostovauriot.

2. Beryllium ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Limakalvojen ärsytysoireet; suurina pitoisuuksina kemiallinen keuhkokuume; krooninen beryllioosi (= berylliumkeuhko); ihomuutokset (kosketusihottuma, vierasesinereaktio eli granulooma); keuhkosyöpä.

3. Elohopea ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliseen myrkytykseen kuuluvat limakalvojen ja ruoansulatuselinten ärsytysoireet, joskus kemiallinen keuhkokuume. Subkroonisen tai kroonisen myrkytyksen taudinkuva vaihtelee yksilöllisistä tekijöistä ja altistuksen muodosta riippuen: suuoireita (ientulehdus), keskus- ja ääreishermoston vauriot (mm. vapina ja psyykkiset muutokset), munuaisvauriot (valkuaisen erittyminen virtsaan) sekä oireisiin liittyen kohonneet veren ja virtsan elohopeapitoisuudet; ihomuutokset (kosketusihottuma, eksanteema tai muu laaja-alainen ihottuma).

4. Fosfori ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Luukudoksen ja maksan vauriot; hengityselinten ärsytysoireet; fosfiinin aiheuttama ärsytysastma; keskushermosto-oireet; ihon syöpymävammat; orgaanisten fosforiyhdisteiden aiheuttamissa myrkytystiloissa taudinkuvaan liittyvä kudosten kolinesteraasiaktiiviteetin alentuminen.

5. Kadmium ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillinen myrkytys voimakkaine hengityselinoireineen (kemiallinen keuhkokuume); krooninen myrkytys (munuaisvauriot, keuhkojen laajentuma); ihomuutokset (kosketusihottuma); keuhkosityöpä.

6. Koboltti ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka johtuvat herkistymisestä koboltille; kovametallipölykeuhko.

7. Kromi ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Paikallinen kromin aiheuttama ihon tai limakalvojen ärsytys ja syövytys (kromihaavat); ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka johtuvat herkistymisestä kromiyhdisteille; keuhkosityöpä; nenän sivuonteloiden syöpä.

8. Lyijy ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Epäorgaanisten lyijy-yhdisteiden aiheuttaman subkroonisen tai kroonisen myrkytyksen ensimmäisiä merkkejä on häiriintynyt veren hemoglobiinin synteesi, myöhäisempiä anemioita, retikuloosytoosi, ääreishermostovauriot, maha- ja suolisto-oireet, munuais- ja maksavauriot sekä keskushermosto-oireet. Orgaanisen lyijyn aiheuttamalle myrkytykselle ovat ominaisia keskushermosto-oireet. Epäorgaanisten yhdisteiden aiheuttamassa myrkytyksessä oireisiin liittyvät kohonnut veren lyijypitoisuus ja kohonneet punasolujen protoporfyriniarvot sekä orgaanisen lyijyn aiheuttamassa myrkytyksessä veren ja virtsan kohonnut lyijypitoisuus.

9. Mangaani ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Äkillisenä kemiallinen keuhkokuume; krooninen mangaanimyrkytys (= manganismi), jota hallitsevat hermostolliset oireet.

10. Nikkeli ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); nuha ja astma, jotka aiheutuvat herkistymisestä nikkelille; nikkelikarboonylin aiheuttama kemiallinen keuhkokuume; nenän sivuonteloiden ja keuhkojen syöpä.

11. Sinkki ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Sinkkikuume; sinkkikloridin aiheuttamat ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä).

12. Vanadiini ja sen yhdisteet

Tyypilliset sairauden muodot

Hengityselinten ärsytysoireet (kemiallinen keuhkokuume, keuhkoputkien supistustilat).

13. Halogeenit ja niiden epäorgaaniset yhdisteet (kloori, bromi, fluori ja jodi)
 Tyypilliset sairauden muodot
 Limakalvojen ja sidekalvojen ärsytysoireet ja syöpymät; kemiallinen keuhkokuume; kloorikaasun, klooridioksidin, fluorivetyhapon ja suolahapon aiheuttama ärsytysastma; fluoriyhdisteiden aiheuttamat luumuutokset (fluoroosi); fluoripolymeerien hajoamistuotteiden aiheuttama kuume (polymeerikuume); ihomuutokset (kosketusihottuma, fluoridien aiheuttama syöpymä).
14. Syaaniyhdisteet
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkillinen syanidimyrkytys; krooninen myrkytys (hengitystieoireet, hermosto-oireet); isosyanaattien aiheuttamat hengityselinsairaudet (nuha, astma ja ärsytysastma) ja kosketusihottuma.
15. Rikkihiili
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkilliset myrkytystilat pääasiassa keskushermosto-oireineen; rikkihiilen aiheuttama krooninen myrkytys keskus- ja ääreishermosto-oireineen, joihin voi liittyä myös sepelvaltimotauti.
16. Rikkivety
 Tyypillisimmät sairauden muodot
 Äkilliset myrkytystilat pääasiassa hengityselin- ja keskushermosto-oireineen sekä keuhkopöhö.
 Ärsytysastma.
17. Rikkidioksidi ja rikkihappo
 Tyypilliset sairauden muodot
 Limakalvojen ja hengityselinten ärsytys- ja tulehdusoireet; ärsytysastma; hampaiden ja silmien syöpymä; ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymät).
18. Typpioksidit, typpihappo ja ammoniakki
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkilliset hengityselinten ärsytysoireet, keuhkopöhö, paikallinen limakalvojen ärtyminen tai syöpyminen; ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä). Typpihapon ja ammoniakkin aiheuttama ärsytysastma.
19. Hiilimonoksidi
 Tyypilliset sairauden muodot
 Hiilimonoksidin aiheuttama äkillinen myrkytys pääasiassa keskushermosto-oireineen. Taudinkuvaan liittyy veren hiilimonoksidihemoglobiinipitoisuuden kohoaminen.
20. Fosgeeni
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkilliset hengityselinten ja sidekalvojen ärsytysoireet; keuhkopöhö.
21. Epäorgaaniset emäkset ja niiden anhydritit
 Tyypilliset sairauden muodot
 Ihomuutokset (kosketusihottuma, syöpymä); äkilliset tai krooniset sidekalvojen, limakalvojen, hengityselinten tai ruoansulatuselinten syöpymis- ja ärsytysoireet. Natriumhydrioksidin aiheuttama ärsytysastma.
22. Alifaattiset, aromaattiset ja alisykliset hiilivedyt
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkilliset ja krooniset pääosin keskus- ja ääreishermostoon kohdistuvat myrkytykset; ihomuutokset (kosketusihottuma; hiilivetyjen, kuten tervan, pien, bitumin, mineraaliöljyn tai antraseenin aiheuttamat ihosyövät); bentseenin aiheuttamat leukemiat.
23. Hiilivetyjen halogeenijohdannaiset
 Tyypilliset sairauden muodot
 Äkilliset ja krooniset pääosin hermostoon kohdistuvat myrkytykset; ihomuutokset (kosketusihottuma); freonien aiheuttamat sydämen rytmihäiriöt ja hengityselinärsytysoireet.

reet; freoneja korvaavien hiilivetyjen halogeenijohdannaisien, HCFC-aineiden eli hydrokloorifluorihiiilivetyjen aiheuttamat maksavauriot ja vinyylidikloridin aiheuttama maksan hemangiosarkoma.

24. Hiilivetyjen nitro- ja aminojohdannaiset, amiinit

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset myrkytykset, joihin liittyy methemoglobiinin muodostusta; trinitrotolueenin aiheuttama hemolyyttinen anemia, maksavauriot ja silmävauriot; ihomuutokset (kosketusihottuma); amiinien aiheuttama astma, aromaattisten amiinien aiheuttama virtsarakon syöpä.

25. Tyypihapon esterit kuten nitroglyseroli ja nitroglykoli

Tyypilliset sairauden muodot

Keskushermoston ja verenkiertoelinten oireet (esimerkiksi verenpaineen lasku, verisuonten laajeneminen) joko äkillisen tai kroonisen myrkytyksen aiheuttamana; ihomuutokset (kosketusihottuma).

26. Aldehydit, ketonit, alkoholit, eetterit ja esterit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma); formaldehydin aiheuttama nuha, astma ja ärsytysastma; alkoholin, ketonien, eetterien ja estereiden aiheuttamat äkilliset tai krooniset pääasiassa hermostoon kohdistuvat myrkytykset, etyleenioksidin aiheuttamat leukemiat.

27. Orgaaniset hapot ja happoanhydritit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihon ja limakalvojen ärsytys ja syövytys; happoanhydridien (esimerkiksi ftaalihappo-, maleiinihappo- ja trimellitinihappoanhydridi) aiheuttama astma ja nuha ja kosketusurtikaria. Jäätikan aiheuttama ärsytysastma.

28. Fenoli ja sen homologit sekä niiden halogeeni- ja nitrojohdannaiset

Tyypilliset sairauden muodot

Äkilliset myrkytykset, joihin kuuluvat hengityselinten, maksan, munuaisten ja keskushermoston oireet; krooninen myrkytys, johon kuuluu keskushermoston ja ruoansulatuselimistön oireita; ihomuutokset (kosketusihottuma, ihon värimuutokset); hemolyyttinen anemia; methemoglobinemia; polykloorattujen bifenyyliden aiheuttamat maksasyöpä ja klooriakne.

29. Antibiootit

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma) ja herkistymisestä johtuvat hengityselinoireet.

30. Syöpälääkkeet

Alkyloivat aineet (syklofosfamidi, klorambusiili, melfalaani, semustiini, karmustiini, lomustiini) ja antimetaboliitit (atsatiopriini).

Tyypillisimmät sairauden muodot

Leukemiat, lymfohematopoeettiset syövät ja virtsarakon syöpä.

31. Muovit ja tekohartsit sekä niiden valmistuksessa käytetyt aineet ja syntyvät väli tuotteet

Tyypilliset sairauden muodot

Hengitysteiden sairaudet (astma, nuha); ihomuutokset (kosketusihottuma).

32. Orgaaniset pölyt ja altisteet

Esimerkiksi jauhot, vilja, koristekasvit, puupölyt ja -materiaalit, eläinten epiteeli, eritteet ja muut eläinperäiset altisteet, luonnonkuitupölyt ja entsyymit, luonnonhartsit, luonnonkumi ja muut kasviperäiset altisteet.

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma, kosketusurtikaria, proteiinikosketusihottuma); orgaanisen pölyn aiheuttama allerginen nuha, konjunktiviitti tai keuhkoastma, raakapuuvillapölyn aiheuttama ns. maanantaikuume (byssinoosi). Orgaanisen pölyn tupakoimattomien

le aiheuttama keuhkohtaumatauti. Kovapuupölyaltistuksen aiheuttama nenän sivuontelosityöpä.

33. Epäorgaaniset pölyt

Tyypilliset sairauden muodot

Kvartsi- ja asbestipölyjen aiheuttamat keuhkosairaudet (pneumokonioosit); pölyjen ja ärsyttävien kaasujen ja huurujen tupakoimattomille aiheuttama keuhkohtaumatauti; asbestin aiheuttama keuhkosityöpä ja mesoteliooma; kiteisen piidioksidin (kvartsi ja kristobaliitti) aiheuttama keuhkosityöpä; pölykeuhkosairauksien jälkiseuraukset hengitys- ja verenkiertoelimissä. Asbestin aiheuttama retroperitoneaalinen fibroosi.

34. Tiuraamit, karbamaatit, parafenyleenidiamiinien johdannaiset

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma).

35. Reaktio- ja dispersioväriaineet

Tyypilliset sairauden muodot

Ihomuutokset (kosketusihottuma), reaktioväriaineiden aiheuttama astma ja nuha.

36. Aflatoksiinit

Tyypillisimmät sairauden oireet

Maksasyöpä.

37. Vetyperoksidi ja otsoni

Tyypillisimmät sairauden oireet

Ärsytysastma.

38. Antimoni ja sen johdannaiset

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

39. Tina-, barium- ja grafiittipölyt

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

40. Alumiini tai alumiiniyhdisteiden pöly tai höyry

Tyypillisimmät sairauden oireet

Keuhkoparenkymisairaus (pneumokonioosi).

Biologiset tekijät

1. Bakteerit ja homeiden vapauttamit itiöt ja muut biologisesti aktiiviset aineet

Tyypilliset sairauden muodot

Homepölykeuhkosairaus, homeiden aiheuttama astma ja nuha, ilmankostuttajakuume ja orgaanisen pölyn aiheuttama toksinen oireyhtymä (ODTS).

2. Tuberkuloosibasilli

Tyypilliset sairauden muodot

Tuberkuloosin eri muodot.

3. Virukset, bakteerit, sienet, alkueläimet ja halkiomadot ja syyhypunkit

Tyypilliset sairauden muodot

Virushapatiitit, myyräkuume, jänisrutto, lypsäjän kyhmyt, sikaruusu, luomatauti, penarutto, listerioosi, ihon sienitaudit, toksoplasmoosi, malaria, bilhartsia ja syyhy.